Euroopan parlamentti
2019-2024

Talousarvion valvontavaliokunta

2023/2045(INI)

25.9.2023

MIETINTÖLUONNOS

Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta – petostentorjunta – vuosikertomus 2022
(2023/2045(INI))

Talousarvion valvontavaliokunta

Esittelijä: Maria Grapini

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta – petostentorjunta – vuosikertomus 2022
(2023/2045(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 310 artiklan 6 kohdan ja 325 artiklan 5 kohdan,

– ottaa huomioon 27. heinäkuuta 2023 annetun komission kertomuksen ”34. vuosikertomus Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta ja petostentorjunnasta – 2022” (COM(2023)0464) (PIF-kertomus 2022),

– ottaa huomioon Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) kertomuksen vuodelta 2022[1] ja OLAFin valvontakomitean vuosikertomuksen 2022[2],

– ottaa huomioon 1. maaliskuuta 2023 julkaistun Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) vuosikertomuksen 2022,

– ottaa huomioon yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi 16. joulukuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092[3] (ehdollisuusasetus),

– ottaa huomioon Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä 24. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060[4] (yhteisiä säännöksiä koskeva asetus),

– ottaa huomioon 16. toukokuuta 2022 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (uudelleenlaadittu) (COM(2022)0223),

– ottaa huomioon unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin 5. heinäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371[5] (PIF-direktiivi),

– ottaa huomioon 16. syyskuuta 2022 Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetun komission kertomuksen ”Toinen kertomus unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien

[1] OLAF, ”Twenty-third report of the European Anti-Fraud Office, 1 January to 31 December 2022”, 2022.
[2] OLAFin valvontakomitean toimintakertomus – 2022, EUVL C 225, 27.6.2023, s. 1.
[3] EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1.
[4] EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159.
[5] EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29.

petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin 5 päivänä heinäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 täytäntöönpanosta” (COM(2022)0466)

– ottaa huomioon 13. heinäkuuta 2022 annetun komission tiedonannon ”Oikeusvaltiokertomus 2022” (COM(2022)0500),

– ottaa huomioon joulukuussa 2022 julkaistun tutkimuksen ”Strengthening the fight against organised crime: Assessing the legislative framework”[6],

– ottaa huomioon 6. kesäkuuta 2023 julkaistun raportin ”Assessing the Threats to the NextGenerationEU (NGEU) fund – A Joint Europol-OLAF Report”,

– ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen 12. syyskuuta 2023 päivätyn päätösmuistion ”Closing note on the Strategic Initiative concerning the transparency and accountability of the Recovery and Resilience Facility” asiassa SI/6/2021/PVV, joka otettiin tutkittavaksi 24. helmikuuta 2022,

– ottaa huomioon 6. heinäkuuta 2023 julkaistun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen katsauksen 04/2023 ”EU:n varojen hallinnoinnin digitalisointi”,

– ottaa huomioon 13. maaliskuuta 2023 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 06/2023 ”EU:n koheesio- ja maatalousmenoja koskevat eturistiriidat – Toimintakehys käytössä, mutta läpinäkyvyydessä ja havaitsemisessa puutteita”,

– ottaa huomioon unionin petostentorjuntaohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 250/2014 kumoamisesta 29. huhtikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/785[7],

– ottaa huomioon 23. marraskuuta 2021 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle EU:n raportointi-, seuranta- ja tarkastustoiminnan digitalisaatiosta[8]

– ottaa huomioon 19. tammikuuta 2023 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta – petostentorjunta – vuosikertomus 2021[9],

– ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0000/2023),

A. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 325 artiklan 5 kohdassa määrätyn velvoitteen mukaisesti komissio yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa antaa vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle selvityksen kyseisen artiklan täytäntöönpanemiseksi toteutetuista toimenpiteistä (PIF-kertomus);

---

[6] Euroopan komissio, muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto, Blondes, E., Disley, E., Hulme, S. ym., tutkimus ”Strengthening the fight against organised crime – Assessing the legislative framework”, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2022.
[7] EUVL L 172, 17.5.2021, s. 110.
[8] EUVL C 224, 8.6.2022, s. 11.
[9] Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0018.

B. katsoo, että julkisten varojen moitteettoman käytön ja unionin taloudellisten etujen suojaamisen olisi oltava unionin politiikan keskiössä, jotta kansalaisten luottamusta voidaan lisätä varmistamalla, että veronmaksajien rahoja käytetään asianmukaisesti ja vaikuttavasti;

C. ottaa huomioon, että PIF-kertomus perustuu jäsenvaltioiden toimittamiin tietoihin, mukaan lukien havaittuja sääntöjenvastaisuuksia ja petoksia koskevat tiedot;

D. toteaa, että havaittujen ja petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä on osoitus niiden toimien tuloksista, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet petosten ja muun laittoman toiminnan torjumiseksi, eikä sitä pitäisi tulkita todisteeksi petosten lukumäärästä jäsenvaltioissa;

E. ottaa huomioon, että eri toimijat eri tasoilla osallistuvat EU:n talousarvion suojaamiseen toteuttamalla ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä (maksujen keskeyttäminen ja lykkääminen), havaitsemalla sääntöjenvastaisuuksia, tekemällä rahoitusoikaisuja ja perimällä aiheettomasti maksetut varat takaisin;

F. ottaa huomioon, että varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmä suojaa EU:n talousarviota riskeiltä, jotka liittyvät yksityisten toimijoiden maksukyvyttömyyteen, huolimattomuuteen, petoksiin tai sääntöjenvastaisuuksiin;

G. ottaa huomioon, että oikeusvaltioperiaatetta koskeva ehdollisuusmekanismi mahdollistaa toimenpiteiden toteuttamisen, jos oikeusvaltion periaatteita rikotaan tavalla, joka vaikuttaa tai uhkaa vakavasti vaikuttaa EU:n talousarvion moitteettomaan varainhoitoon tai EU:n taloudellisiin etuihin;

H. ottaa huomioon, että elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12. helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241[10] (elpymis- ja palautumistukivälinettä koskeva asetus) 22 artikla sisältää säännöksiä EU:n taloudellisten etujen suojaamisesta;

I. katsoo, että jäsenvaltioiden vaihtelevien digitalisaation tasojen vuoksi EU:hun on luotava yhtenäisemmät, yhteentoimivammat ja vertailukelpoisemmat hallinto- ja raportointijärjestelmät, jotka ovat toimivia ja välttämättömiä luotettavan ja kattavan analyysin ja sääntöjenvastaisuuksien tehokkaan ehkäisyn sekä petosten ja korruption torjunnan kannalta;

J. katsoo, että yhteistyö kansainvälisten kumppaneiden kanssa on ratkaisevan tärkeää Euroopan ulkopuolella käytettyjen EU:n varojen ja EU:n talousarvion tulopuolen suojelemiseksi;

Yleisiä huomioita

1. suhtautuu myönteisesti vuoden 2022 PIF-kertomukseen ja siinä esitettyihin analyyseihin;

2. on samaa mieltä siitä, että petosten ehkäisemiseen ja havaitsemiseen tarvitaan laajempaa digitalisointia, jotta voidaan parantaa tietojen saatavuutta ja lisätä niiden käyttöä;

[10] EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.

huomauttaa, että on otettava käyttöön tehokas petostentorjunnan hallinnointi, tehokkaat tulossuuntautuneet prosessit ja asianmukaisesti varustetut rakenteet, jotta voidaan varmistaa yhteistyö ja koordinointi kaikkien petostentorjuntajärjestelmän ja asiaankuuluvien toimijoiden välillä;

3. arvostaa komission pyrkimyksiä julkaista vuotuinen PIF-kertomus ajoissa, minkä ansiosta parlamentti voi hyväksyä päätöslauselmansa vuoden n+1 aikana ja siihen sisältyvät huomautukset ja suositukset ovat ajankohtaisempia;

4. panee tyytyväisenä merkille, että petostentorjuntaa koskevan lainsäädännön yleinen johdonmukaisuus on parantunut kaikkialla EU:ssa sen jälkeen, kun EU:n sääntöjen saattamiseksi asianmukaisesti osaksi kansallisia järjestelmiä toteutettiin toimia; panee merkille, että tilanne on joiltakin osin edelleen epätyydyttävä erityisesti epäiltyjen petosten ja sääntöjenvastaisuuksien havaitsemisen ja niistä ilmoittamisen sekä niiden seurannan osalta ja että näiden osalta jäsenvaltioiden väliset erot ovat edelleen hyvin merkittäviä;

5. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että petosriskien analysointia olisi tehostettava, jotta voidaan arvioida, johtuuko vähäinen petoksista ilmoittaminen siitä, että rikkomuksia tapahtuu aidosti vähän, vai siitä, että niiden havaitseminen on heikkoa;

6. pitää valitettavana, että monissa jäsenvaltioissa kansalliset viranomaiset eivät aina noudata komission suosituksia, anna kattavia raportteja tai hyväksy tunnustettuja hyviä käytäntöjä oikea-aikaisesti; huomauttaa, että monissa jäsenvaltioissa niiden sääntöjenvastaisuuksien prosenttiosuus, jotka luokitellaan edelleen epäillyiksi petoksiksi useita vuosia sen jälkeen, kun niistä alun perin ilmoitettiin, on erittäin suuri jopa suhteessa tapauksiin, joiden käsittely on ilmoitettu päättyneeksi; katsoo, että tällaiset tilanteet voivat viitata asianmukaisten jatkotoimien puutteeseen, riittämättömiin tai riittämättömästi koulutettuihin resursseihin, viestinnän puutteisiin tai tehottomiin ilmoituskanaviin, heikkoon yhteistyöhön ja koordinointiin tai jopa siihen, että sääntöjenvastaisuuksien uudelleenluokittelua petoksiksi lykätään perusteettomasti tilastotietojen raportoinnin mukauttamiseksi;

7. panee merkille, että EU:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ilmoittamien petos- ja sääntöjenvastaisuustapausten määrä kasvoi hieman vuonna 2022 (yhteensä 12 455) verrattuna vuoteen 2021; panee merkille, että vuonna 2022 näihin tapauksiin liittyvä rahoitus väheni 1,77 miljardiin euroon (3,24 miljardista eurosta vuonna 2021);

8. on tietoinen siitä, että sääntöjenvastaisuuksista ilmoittamisen vuosittainen vertailu ei aina tarjoa luotettavaa analyysiä suuntauksista, koska useiden ohjelmien täytäntöönpanosykli on monivuotinen; katsoo, että vertailu viiden vuoden keskiarvoon soveltuu paremmin reaaliaikaisten tilanteiden tunnistamiseen; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille, että vuoden 2022 PIF-kertomuksessa viitataan usein vuosien 2018–2021 tuloksiin;

9. katsoo, että kansalaisyhteiskunnan ja yksityisen sektorin osallistuminen petostentorjuntatoimiin tehostaisi ennaltaehkäisyä ja havaitsemista ja että tämä edellyttää tukea luottamuksellisille kanaville ja/tai väärinkäytösten paljastajille ja tutkiville journalisteille ja että viimeksi mainitut voivat olla tehokkaita, kun niille annetaan tietoa hankkeista, edunsaajista ja maksuista;

10. suhtautuu myönteisesti komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan 3. toukokuuta 2023 antamaan yhteiseen tiedonantoon korruption torjunnasta (JOIN(2023)0012), jossa todetaan korruption vakavuus, koska se heikentää julkisten menojen ja sisämarkkinoiden tehokkuutta ja talouskasvun kestävyyttä; huomauttaa, että korruption torjunta on yksi unionin sitoumuksista, samalla tavoin kuin avoimuus ja lahjomattomuus;

11. on huolissaan siitä, että on vaikea arvioida tarkasti, missä määrin järjestäytynyt rikollisuus hyötyy laittomasti EU:n varoista; toteaa jälleen, että jäsenvaltioihin tarvitaan yhteinen lähestymistapa, jotta voidaan arvioida järjestäytyneen rikollisuuden vaikutuksia EU:n varoihin ja ongelman ratkaisemiseksi jäsenvaltioissa toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuutta; kehottaa komissiota käynnistämään pikaisesti kaikki tarvittavat toimet tämän yhdenmukaistamisen toteuttamiseksi;

12. toteaa jälleen, että monissa jäsenvaltioissa unionin lainsäädännön puutteellinen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä tarjoaa järjestäytyneen rikollisuuden monille laittomille rajat ylittäville toimille mahdollisuuksia aloilla, jotka vaikuttavat unionin taloudellisiin etuihin; kehottaa siksi jälleen tarkistamaan järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta tehtyä neuvoston puitepäätöstä 2008/841/YOS[11];

13. panee merkille, että järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan EU:n strategian vuosiksi 2021–2025[12] tavoitteena on vahvistaa välineet ja toimenpiteet rikollisjärjestöjen liiketoimintamallien ja rakenteiden hajottamiseksi yli rajojen sekä verkossa että sen ulkopuolella; kehottaa jäsenvaltioita edistämään komission toimia ja perustamaan alueellisia yhteistyöverkostoja, joiden avulla voidaan jakaa tietoja tapauksista ja strategioista, joilla torjutaan järjestäytyneiden rikollisten tekemiä petoksia; muistuttaa tässä yhteydessä, että ehdotettu uusi direktiivi varojen takaisinhankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta[13] on tärkeä, sillä sen tehokas täytäntöönpano tarjoaisi viranomaisille paremmat välineet, joiden avulla ne voivat takavarikoida järjestäytyneiltä rikollisryhmiltä rikollisen toiminnan jatkamiseen suunniteltuja varoja;

14. huomauttaa, että korruptiotapausten osalta EPPO raportoi vuoden 2022 lopussa 87 tutkitusta rikoksesta (vuonna 2021 operatiivisen toiminnan ensimmäisten seitsemän kuukauden aikana tutkittiin 40 tapausta); toteaa, että vuosina 2018–2022 sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmässä (IMS) kymmenen jäsenvaltiota ilmoitti 30 tapauksesta, joista viisi liittyi maatalouteen, 22 koheesioon ja kolme liittymistä valmistelevaan tukeen ja joiden kokonaisrahoitusvaikutuksen arvioidaan olevan noin 50 miljoonaa euroa;

15. korostaa jälleen kerran, että korruptio, erityisesti korkean tason korruptio, myös EU:n toimielimissä, on erityisen vakava rikos, joka voi ulottua rajojen yli, mikä vaikuttaa unionin taloudellisiin etuihin ja koko EU:n talouteen ja heikentää kansalaisten luottamusta demokraattisiin instituutioihin EU:ssa ja jäsenvaltioissa; muistuttaa, että

[11] EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42.
[12] Komission tiedonanto, annettu 14. huhtikuuta 2021, ”Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskeva EU:n strategia vuosiksi 2021–2025” (COM(2021)0170).
[13] Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi varojen takaisinhankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta, 25. toukokuuta 2022 (COM(2022)0245).

EU:n toimielimissä on noudatettava nollatoleranssia korruption suhteen; kannattaa korruption torjunnan sisällyttämistä EU:n politiikkojen suunnitteluun;

16. pitää myönteisenä, että komissio on sisällyttänyt oikeusvaltiokertomukseensa erityisen korruption torjuntaa koskevan osion, jotta se voi tehdä perusteellisen vertailevan analyysin lähestymistavoista, menettelyistä ja välineistä, joita jäsenvaltiot käyttävät korruption torjunnassa, ja jotta voidaan arvioida, millä aloilla riski on suurin;

17. panee merkille, että vuosina 2018–2022 IMS-järjestelmän kautta ilmoitettiin 375 eturistiriitatapausta, joita havaitaan usein samankaltaisissa ympäristöissä kuin niissä, joissa esiintyy korruptoituneita käytäntöjä; korostaa, että suurin osa (86 prosenttia) ilmoitetuista eturistiriidoista liittyy koheesiopolitiikan täytäntöönpanoon (9 prosenttia liittyy maatalouteen ja 5 prosenttia liittymistä valmistelevaan tukeen) ja että yhteensä kyse on lähes 117 miljoonasta eurosta kyseisinä vuosina; korostaa, että ilmoitetut eturistiriidat viittaavat pääasiassa varojen saajien ja heidän toimeksisaajiensa ja alihankkijoidensa välisiin suhteisiin ja että vain seitsemän prosenttia tapauksista liittyy eturistiriitoihin hankkeiden myöntämis- ja/tai arviointivaiheissa, jolloin niissä on osallisina arviointikomiteoiden jäseniä;

18. katsoo, että tämä voisi olla osoitus kaikkiin EU:n varoja käsitteleviin kansallisiin viranomaisiin sovellettavien varainhoitosääntöjen muutosten myönteisestä vaikutuksesta ja varoittavasta vaikutuksesta sekä siitä, että kolmasosa tapauksista havaittiin hallinto- ja valvontajärjestelmän ulkopuolisten lähteiden, mukaan lukien väärinkäytösten paljastajat ja tutkivat toimittajat, kautta, mikä viittaa riittävään avoimuuteen ja saavutettavuuteen sekä kansalaisyhteiskunnan panokseen;

19. on myös tietoinen siitä, että eturistiriitatapausten kokonaismäärä on IMS:ssä ilmoitettua suurempi, mikä käy ilmi eturistiriitatapauksia ja niihin liittyviä takaisinperintöjä Euroopan sosiaalirahaston, koheesiorahaston ja Euroopan aluekehitysrahaston julkisten hankintojen yhteydessä koskevista lisätiedoista, jotka komission alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto ja työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto ovat saaneet suoraan jäsenvaltioista EU:n varainhoitojärjestelmästä (SFC-järjestelmä, josta saatiin vuosina 2014–2020 tiedot muusta 31 tapauksesta, jotka liittyivät 16 ohjelmaan 11 jäsenvaltiossa ja joiden vaikutus oli 3,4 miljoonaa euroa);

Tulot

20. panee merkille, että vuonna 2022 perinteisiin omiin varoihin liittyvien petosten ja muiden sääntöjenvastaisuuksien kokonaismäärä (4 661) oli 7,6 prosenttia suurempi kuin viiden vuoden (2018–2022) keskiarvo; panee huolestuneena merkille, että myös jäsenvaltioiden arvioimat ja toteamat kokonaismäärät, joihin tällaiset sääntöjenvastaisuudet vaikuttavat, kasvoivat huomattavasti (47 prosenttia eli 783 miljoonaa euroa); korostaa saman asian osalta, että vuonna 2022 sekä petosten että muiden sääntöjenvastaisuuksien takaisinperintäaste oli vain 48 prosenttia (54 prosenttia vuonna 2021) ja että petosten osalta takaisinperintäaste oli vain 25 prosenttia ja että se jakautui hyvin epätasaisesti jäsenvaltioiden kesken;

21. huomauttaa, että komission mukaan vuonna 2022 vain 19 uudessa kirjanpidosta poistamista koskevassa selvityksessä, jotka kuusi jäsenvaltiota oli toimittanut komissiolle, oli osoitettu riittävällä tavalla, että perinteisiä omia varoja oli menetetty

kyseisistä jäsenvaltioista johtumattomista syistä ja että jäsenvaltiot eivät olleet taloudellisesti vastuussa tappioista, kun taas 82 tapauksessa, joiden arvo oli lähes 39 miljoonaa euroa, komissio katsoi, että jäsenvaltiot eivät olleet riittävällä tavalla osoittaneet, että perinteisiä omia varoja oli menetetty niistä johtumattomista syistä, ja niiden katsottiin olevan taloudellisesti vastuussa tappiosta (vuonna 2022 komissio arvioi 135 tapausta, joiden arvo oli yhteensä 76,8 miljoonaa euroa); kannustaa komissiota säilyttämään tämän tehokkaan mekanismin kirjanpidosta poistamista koskevien tapausten tarkistamiseksi, jotta voidaan edistää kansallisten hallintojen takaisinperintätoimien tehokkuutta;

22. panee merkille, että vuonna 2022 petosten ja muiden sääntöjenvastaisuuksien havaitsemisessa onnistuneimpia välineitä olivat petostentorjunnasta vastaavien yksiköiden tekemät tarkastukset ja jälkitarkastukset sekä enenevässä määrin verotarkastukset ja liikkeeseen luovuttamisen yhteydessä tehdyt tarkastukset; korostaa, että vuonna 2022 tavaroiden salakuljetus, virheellinen arvo sekä virheellinen luokittelu ja kuvaus olivat petoksissa pääasialliset toimintatavat ja että ilmoitetut savukkeiden salakuljetustapaukset lisääntyivät erityisesti;

23. panee merkille, että raha-arvon mukaan mitattuna Kiina oli edelleen merkittävin, Yhdysvallat toiseksi merkittävin ja Vietnam kolmanneksi merkittävin sellaisten tavaroiden alkuperämaa, joihin liittyi sääntöjenvastaisuuksia, ja että sääntöjenvastaisuudet liittyivät havaituissa ja ilmoitetuissa tapauksissa eniten tekstiileihin ja jalkineisiin sekä määrän että arvon osalta;

24. kehottaa jälleen lieventämään arvonlisäverovajetta puuttumalla resurssien puutteeseen, verohallinnon digitaaliseen tehottomuuteen ja lainsäädännön porsaanreikiin, jotka rajoittavat veropetosten ja veronkierron vastaisten toimenpiteiden tehokkuutta; muistuttaa, että hallinnollisen yhteistyön vahvistaminen on tehokkain tapa torjua rajatylittäviä alv-petoksia;

25. korostaa, että EPPOlla on valtuudet tutkia yhteiseen alv-järjestelmään kohdistuvia vakavia rikoksia, jos ne liittyvät kahden tai useamman jäsenvaltion alueeseen ja jos niiden aiheuttama kokonaistappio on vähintään kymmenen miljoonaa euroa; on huolissaan EPPOn vuoden 2022 vuosikertomuksessa raportoiduista tiedoista, joiden mukaan 16,5 prosenttia sen käynnissä olevista tutkinnoista (185) liittyi alv-petoksiin, mutta niiden osuus arvioiduista vahingoista oli 47 prosenttia (6,7 miljardia euroa);

26. suhtautuu myönteisesti 16. syyskuuta 2022 julkaistuun komission toiseen kertomukseen PIF-direktiivin täytäntöönpanosta (COM(2022)0466), mutta pitää valitettavana, että komissio ei puuttunut kymmenen miljoonan euron raja-arvon tarkistamiseen, millä on merkittävä vaikutus EPPOn toimiin alv-petostapauksissa; korostaa, että toistuvat ja vielä ratkaisematta olevat kysymykset raja-arvon laskentamenetelmien erilaisista tulkinnoista (lasketaanko useissa jäsenvaltioissa aiheutuneet vahingot yhteen, rajataanko laskelmassa mukana olevat maat niihin, jotka osallistuvat EPPOn toimintaan) tekevät tilanteesta epäselvän; on vahvasti sitä mieltä, että nykyinen raja-arvo vähentää varoittavaa vaikutusta, mahdollistaa rikoksentekijöille heikoimman lainkäyttöalueen etsimisen EPPOn välttelemiseksi ja sillä on haitallinen vaikutus tutkintoihin, koska kansallisilla viranomaisilla ei useinkaan ole täydellistä kuvaa rikollisen toiminnan laajuudesta tutkinnan alkuvaiheessa; kehottaa komissiota harkitsemaan uudelleen kantaansa seuraavassa PIF-direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevassa

kertomuksessaan ja poistamaan raja-arvon tai alentamaan sitä huomattavasti sekä antamaan asianmukaiset ohjeet laskentamenetelmästä;

Menot

27. panee merkille, että sellaisten petosten ja muiden sääntöjenvastaisuuksien määrä, joiden ilmoitettiin vaikuttavan maaseudun kehittämistä koskeviin täytäntöönpanotoimiin, kasvoi vuosina 2018–2022, mikä johtui pääasiassa siitä, että havaitsemisaste kasvoi ohjelmakauteen 2014–2022 kuuluvien toimien osalta; huomauttaa kuitenkin, että havaittujen ja ilmoitettujen petosten määrä on edelleen odotettua pienempi ja että tämä edellyttää tilanteen tehostettua seurantaa;

28. huomauttaa, että vaikka maatalouden tukemiseen liittyvien petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä kasvoi vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna, havaitsemisaste oli huomattavasti korkeampi maaseudun kehittämisessä kuin maatalouden tukemisessa; panee merkille, että maatalouden tukemiseen liittyvien petosten määrä oli suurin markkinatoimenpiteissä ja että OLAF tutki useita monimutkaisia maataloustuotteiden menekinedistämiseen liittyviä tapauksia;

29. pitää valitettavana, että vuosina 2018–2022 sekä maaseudun kehittämisen että suorien tukien osalta riskianalyysien osuus petostapausten havaitsemisesta ja väärinkäytösten paljastajien, tiedonantajien ja tutkivien journalistien osallistuminen niiden havaitsemiseen on ollut hyvin vähäistä; on myös huolissaan ilmoitettujen petostapausten käsittelyä varten aloitettujen hallinnollisten menettelyjen kestosta, sillä vuosina 2014–2022 kului keskimäärin lähes neljä vuotta sääntöjenvastaisuuden alkamisesta ennen kuin epäilys petollisesta toiminnasta heräsi ja lähes kolme vuotta tapauksen tutkinnan päättymiseen sen jälkeen, kun asiasta oli ilmoitettu komissiolle; huomauttaa, että koheesion osalta kului noin puolitoista vuotta ennen kuin epäiltiin petosta ja yli kaksi vuotta ennen kuin petostapauksen tutkinta saatiin päätökseen sen jälkeen, kun siitä oli ilmoitettu komissiolle;

30. panee merkille, että suurin osa vuonna 2022 ilmoitetuista sääntöjenvastaisuuksista (sekä petoksista että muista sääntöjenvastaisuuksista) vaikutti Euroopan aluekehitysrahastoon (EAKR; 59 prosenttia petoksista ja 67 prosenttia muista sääntöjenvastaisuuksista) ja pienempi määrä Euroopan sosiaalirahastoon (ESR; 27 prosenttia petoksista ja 20 prosenttia muista sääntöjenvastaisuuksista); huomauttaa, että riskialtteimpia aloja ovat liikenne ja ympäristönsuojelu, koska väärinkäytökset vaikuttavat suuriin rahamääriin, sekä tutkimus, teknologian kehittäminen ja innovointi, joilla petosten toistuminen on suurinta;

31. on huolissaan siitä, että liittymistä valmistelevaan tukivälineeseen (IPA) liittyvien ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä oli suurimmillaan vuonna 2022, ja on tietoinen siitä, että tapaukset koskevat vuosien 2007–2013 liittymistä valmistelevaa tukivälinettä I (IPA I) ja vuosien 2014–2020 liittymistä valmistelevaa tukivälinettä II (IPA II); kehottaa komissiota hyödyntämään näistä välineistä saatuja kokemuksia petoksilta suojautumiseksi tulevissa toimissa ja aloitteissa, joilla on samat tai samankaltaiset tavoitteet, kuten Ukrainan tapauksessa, sillä Ukrainan odotetaan saavan hyvin merkittäviä resursseja IPA:sta ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta ja resurssien asianmukainen käyttö on erittäin vaikeissakin olosuhteissa ensiarvoisen tärkeää liittymisprosessin tehokkuuden ja vaikuttavuuden kannalta;

32. korostaa, että koheesiopolitiikan alalla muiden kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien lukumäärä ja rahamäärät olivat ohjelmakauden 2007–2013 yhdeksän ensimmäisen vuoden aikana paljon suuremmat kuin ohjelmakaudella 2014–2020 ja että tämä suuntaus koskee kaikkia rahastoja ja useimpia jäsenvaltioita;

33. panee merkille, että koheesiopolitiikan alalla IMS-järjestelmässä ilmoitetut petokset koskivat useimmiten tositteita (virheellisiä, puuttuvia, vääriä tai väärennettyjä), kun taas muut ilmoitetut sääntöjenvastaisuudet liittyivät useimmiten julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomiseen;

34. panee merkille, että vuonna 2022 sääntöjenvastaisuuksien vuoksi kirjattiin 770 perintäkohdetta (879 vuonna 2021), joista 37 koski petoksia (54 vuonna 2021) ja joiden arvo oli 61,28 miljoonaa euroa (josta 5,67 miljoonaa euroa liittyi petoksiin – vuonna 2021 vastaava luku oli 7,04 miljoonaa euroa);

35. panee merkille, että suoran hallinnoinnin osalta havaittujen petosten määrä pysyi muuttumattomana vuosina 2018–2022; panee tyytyväisenä merkille, että suoran hallinnoinnin osalta vuosina 2018–2022 OLAFin ilmoitettiin havainneen 88 prosenttia petoksiksi ilmoitettuihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvistä perintäkohteista, mikä vastaa 92:ta prosenttia takaisin perittävästä kokonaismäärästä; panee merkille, että noin 97 prosenttia muista sääntöjenvastaisuuksista havaittiin komission tarkastuksissa;

36. panee merkille, että vuosina 2018–2022 takaisinperintä oli edelleen keskimäärin positiivisella tasolla ja että keskimääräinen takaisinperintäaste oli 56 prosenttia (34 prosenttia ”petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien” ja 59 prosenttia ”muiden kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien” osalta);

Next Generation EU -väline ja elpymis- ja palautumistukiväline

37. on tietoinen siitä, että elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpano on saavuttamassa huippunsa ja että sen käyttöönottoa koskevassa asetuksessa edellytetään, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön vaikuttavia ja tehokkaita valvontajärjestelmiä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi ja EU:n ja kansallisten sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi; huomauttaa, että erityisesti petosten, korruption, eturistiriitojen (jotka määritellään ’vakaviksi sääntöjenvastaisuuksiksi’) ja päällekkäisen rahoituksen torjuntaan olisi saatava riittävästi resursseja ja huomiota;

38. panee merkille, että komissio arvioi nämä valvontajärjestelmät ennen suunnitelmien hyväksymistä ja sen jälkeen vuonna 2022 teki 16 järjestelmätarkastusta, jotka koskivat EU:n taloudellisten etujen suojaamista[14] ja jotka kattoivat koordinointi- ja täytäntöönpanoelimiä, kuten ministeriöitä ja virastoja; panee tyytyväisenä merkille, että komissio aikoo tarkastaa kaikki jäsenvaltiot vähintään kerran vuoden 2023 loppuun mennessä, ja suhtautuu myönteisesti siihen, että tarkastusten kohteet on valittu riskinarvioinnin perusteella;

39. panee merkille, että komission tarkastustyö on vahvistanut, että eri täytäntöönpano- ja koordinointielinten sisäisen valvonnan järjestelmissä on eroja, ja että sen avulla on

[14] Espanjassa, Slovakiassa, Virossa, Tanskassa, Kreikassa, Tšekissä, Italiassa, Liettuassa, Maltassa, Sloveniassa, Bulgariassa, Kyproksessa, Suomessa, Irlannissa, Latviassa ja Puolassa.

havaittu joissakin käytössä olevissa menettelyissä hyviä käytäntöjä petosten, korruption, eturistiriitojen ja päällekkäisen rahoituksen todentamiseksi ja ehkäisemiseksi;

40. muistuttaa, että Next Generation EU -välineen täytäntöönpanoa uhkaavien laittomien toimien tehokas ehkäiseminen, havaitseminen ja tutkiminen edellyttää tietojen tehokasta keräämistä ja jakamista, mukaan lukien sellaisten tietoja koskevien tutustumispyyntöjen nopea käsittely, jotka tulevat jonkin jäsenvaltion tai muiden maiden tutkintayksiköiltä tai EU:n tasolla OLAFilta ja EPPOlta, joille on myönnettävä tutustumisoikeus;

41. suhtautuu myönteisesti Europolin ja OLAFin yhteiseen analyysiin, jossa arvioidaan Next Generation EU -välineeseen liittyvien petosten ja sääntöjenvastaisuuksien riskiä; suhtautuu myönteisesti Europolin ja OLAFin suosituksiin ja kehottaa komissiota, EU:n erityisvirastoja ja elimiä sekä jäsenvaltioita toimimaan aktiivisesti yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi Next Generation EU -välineen täytäntöönpanon yhteydessä;

42. suhtautuu myönteisesti helmikuussa 2022 käynnistettyyn oikeusasiamiehen strategiseen aloitteeseen, jossa tarkastellaan kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien avoimuutta, elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevia julkisia tiedotus- ja viestintästrategioita ja varojen valvontaa;

Petosten torjunnan tehostaminen digitalisaation ja avoimuuden avulla

43. suhtautuu myönteisesti Euroopan tilintarkastustuomioistuimen katsaukseen 04/2023 ”EU:n varojen hallinnoinnin digitalisointi”, jossa korostetaan, että digitalisaatio voi tehostaa EU:n varojen tarkastusta; korostaa tilintarkastustuomioistuimen havaintoja, joiden mukaan EU:n menojen digitalisaatioaste vaihtelee ja on keskitetyintä silloin, kun komissio hallinnoi menoja suoraan, ja hajanaisempaa muissa hallintotavoissa, kuten yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa;

44. on tietoinen siitä, että EU:n talousarvion digitalisoimiseen tähtäävissä komission ja muiden täytäntöönpanoelinten toimissa on ylitettävä monia esteitä, jotta voidaan parantaa monien asiaan liittyvien tahojen käyttämien tietoteknisten järjestelmien yhteensopivuutta; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille 30. kesäkuuta 2022 komissiolle annetun tiedonannon ”European Commission digital strategy – Next generation digital Commission” (C(2022)4388) johdonmukaisuuden;

45. katsoo, että digitalisaatio on tehostanut petosten ehkäisemistä ja havaitsemista ja yksinkertaistanut hallinnollisia menettelyjä ja että sen on oltava keskeisellä sijalla kaikissa petostentorjuntastrategioissa, myös kansallisissa petostentorjuntastrategioissa; kehottaa komissiota suosittamaan uudelleen kansallisten petostentorjuntastrategioiden hyväksymistä niille jäsenvaltioille, jotka eivät niitä ole vielä hyväksyneet, ja niiden pitämistä ajan tasalla uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntäen ja toteuttamaan jatkotoimia suositustensa pohjalta;

46. panee merkille, että käytettävissä olevista vaihtoehdoista Arachne oli selvästi eniten käytetty tietotekninen järjestelmä (21 jäsenvaltiossa), jolla tuettiin Euroopan rakenne- ja investointirahastoja (ERI-rahastot) ja elpymis- ja palautumistukivälinettä; panee merkille, että monet jäsenvaltiot käyttivät omia tietoteknisiä petostentorjunnan

välineitään usein yhdessä EU:n välineiden kanssa, vaikka välineet olivat harvoin yhteentoimivia;

47. toteaa jälleen tukevansa uudelleenlaadittuun varainhoitoasetukseen tiedonlouhintaa ja riskien pisteytystä varten kaavailtua yhteistä integroitua tietoteknistä järjestelmää, jolla on tarkoitus parantaa unionin taloudellisten etujen suojaamista;

48. panee merkille, että petostentorjunnan digitalisointi on myös yksi vuonna 2019 hyväksyttyyn komission petostentorjuntastrategiaan liittyvän, vuonna 2022 käynnistetyn toimintasuunnitelman tarkistuksen painopisteistä ja että komission petostentorjuntastrategiaa on mukautettava nopeasti muuttuviin taloudellisiin ja sosiaalisiin skenaarioihin ja uusiin haasteisiin; on tietoinen siitä, että komissio pani onnistuneesti täytäntöön 60 toimea yhteensä 63 toimesta ja että osa niistä on luonteeltaan jatkuvia ja edelleen käynnissä; kehottaa komissiota esittämään parlamentille normit ja kriteerit, jotka hyväksytään tarkistetussa toimintasuunnitelmassa;

EU:n petostentorjuntajärjestelmä ja keskeiset toimenpiteet vuonna 2022

49. suhtautuu myönteisesti komission vuonna 2022 käynnistämiin toimiin EU:n taloudellisten etujen suojan parantamiseksi;

50. toteaa, että unionin petostentorjuntaohjelma on perustettu seitsemäksi vuodeksi eli vuosiksi 2021–2027 ja että vuosi 2022 on sen toinen toteutusvuosi, toteutuksessa käytetään suoraa hallinnointia ja OLAF on johtava yksikkö ohjelman toteutuksessa;

51. panee merkille, että vuoden 2022 rahoituspäätöksessä kohdennettiin 15,4 miljoonaa euroa Herkules-komponenttiin, yhdeksän miljoonaa euroa petostentorjunnan tietojärjestelmän (AFIS) komponenttiin ja noin miljoona euroa IMS-komponenttiin ja että tämän vuoksi myönnettiin avustuksia asianomaisille täytäntöönpanoelimille ja erityiskoulutuksen, tietokantojen sekä tutkimuksen, seurannan ja analyysien tukemisen rahoittamiseen;

52. toteaa, että IMS-järjestelmää käytetään nyt 35 maassa, joihin kuuluu jäsenvaltioita ja muita edunsaajamaita, joissa on noin 700 raportoivaa organisaatiota ja yli 3 000 käyttäjää ja että IMS kattaa perinteisten maatalouden, koheesion ja kalastuksen alojen lisäksi useita aloja, kuten elpymis- ja palautumistukiväline ja turvapaikka-, naapuruus- ja liittymisasiat;

53. suhtautuu myönteisesti Fiscalis-, tulli- ja tullitarkastuslaitteiden rahoitusvälinettä koskevien ohjelmien toisiaan täydentäviin tehtäviin ja katsoo, että tämän rahoitustuen käyttöönoton synergiavaikutukset johtavat konkreettisiin parannuksiin verotuksen, riskeihin liittyvien tietojen jakamisen ja huipputason tullitarkastuslaitteiden käyttöönoton aloilla;

54. panee merkille, että vuonna 2022 EPPOn toimintaan osallistui jo 22 jäsenvaltiota ja että samat viisi maata kuin vuonna 2021 eivät osallistuneet siihen; vaatii niitä jäsenvaltioiden, jotka eivät ole vielä osallistuneet EPPOn toimintaan, osallistumaan siihen viipymättä;

55. panee tyytyväisenä merkille EPPOn vuosikertomuksen 2022, jossa esitetään operatiivisen toiminnan ensimmäisen kokonaisen kalenterivuoden tulokset; panee merkille, että vuonna 2022 EPPO käsitteli 3 318 rikosilmoitusta (vuoden 2021 seitsemän kuukauden operatiivisen toiminnan aikana se sai 2 832 rikosilmoitusta) ja käynnisti 865 tutkintaa (kesä-joulukuussa 2021 aloitettiin 576 tutkintaa); korostaa, että EPPOn tutkintojen seurauksena jäädytettiin 359,1 miljoonaa euroa (157,3 miljoonaa euroa vuonna 2021), mikä on yli seitsemän kertaa EPPOn talousarvio, ja että EPPOn arvion mukaan väärinkäytöksistä, joista sillä oli vuoden 2022 loppuun mennessä käynnissä yhteensä 1 117 tutkintaa, on aiheutunut 14,1 miljardin euron vahingot;

56. kehottaa komissiota aloittamaan rakentavan vuoropuhelun EPPOn kanssa, jotta voidaan vahvistaa viraston valmiuksia vastata jatkuvasti kasvaviin petostentorjuntaympäristön haasteisiin;

57. panee tyytyväisenä merkille EPPOn ja parlamentin kehotusten jälkeen lisääntyneet havaitsemistoimet ja niiden tulokset, sillä 22 osallistuvassa jäsenvaltiossa on nyt käynnistetty EU:ssa tehtyjä petoksia koskevia tutkintoja keskimäärin enemmän kuin koskaan ennen EPPOn perustamista; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille operaatio Admiralin, jossa paljastettiin useissa jäsenvaltioissa toimivan järjestäytyneen rikollisryhmän tekemä alv-karusellipetos, jonka arvo on arviolta 2,2 miljardia euroa;

58. kiittää OLAFia ja EPPOa niiden välisestä yhteistyöstä, jota korostetaan sekä OLAFin että EPPOn vuosikertomuksissa; panee merkille, että näiden kahden viraston välillä käydään säännöllistä tietojenvaihtoa ja erityisesti että EPPO vastasi 133:een OLAFin lähettämään osumailmoituspyyntöön, joiden tarkoitus on välttää samoja tosiseikkoja koskevat rinnakkaiset tutkinnat; kehottaa OLAFia ja EPPOa koordinoimaan käynnistämiään toimia koskevaa raportointia, jotta niiden yhteistyöstä tulisi konkreettista, ottaen erityisesti huomioon OLAFin pyytämien täydentävien tutkintojen lukumäärän (EPPO-asetuksen entinen 12 f artikla) ja EPPOn esittämien tutkintatukipyyntöjen lukumäärän (EPPO-asetuksen entinen 12 e artikla);

59. panee merkille, että syyskuussa 2022 tehtiin ensimmäinen vuotuinen korkean tason katsaus EPPOn ja komission väliseen yhteistyöhön ja että siinä käsiteltiin muun muassa keskinäistä raportointia, pääsyä tietokantoihin ja EPPOn institutionaalista asemaa koskevia kysymyksiä;

60. on huolissaan siitä, että tietoja ei ole saatavilla unionin talousarvioon kuuluvien varojen hallinnollisesta takaisinperinnästä, jonka suorittamista varten EPPO toimittaa komissiolle tietoja EPPO-asetuksen 103 artiklan 2 kohdan, jossa viitataan EPPOn velvoitteeseen antaa komissiolle tietoja viipymättä ja luottamuksellisuutta vaarantamatta, ja 18. kesäkuuta 2021 allekirjoitetun EPPOn ja komission välisen sopimuksen 6 artiklan 4 kohdan c alakohdan, jossa viitataan suojaaviin ja korjaaviin toimenpiteisiin, mukaisesti saamiensa tietojen perusteella; pyytää komissiota ja EPPOa tiedottamaan parlamentille tämän tärkeän välineen täytäntöönpanosta;

61. panee merkille, että EPPO ja Europol ovat tehneet tehokasta yhteistyötä erilaisissa operatiivisissa asioissa EPPOn ja Europolin ohjauskomitean alaisuudessa; panee merkille, että Europol antoi EPPOn pyynnöstä tukea (tietojen vaihtoa, analyysitukea, asiantuntemusta) 28 tapauksessa ja että EPPO kuuluu nyt suojatun tiedonvaihdon

verkkosovellukseen (SIENA), jolla varmistetaan suojattu viestintäkanava operatiivisessa yhteistyössä;

62. panee merkille, että vuonna 2022 asiaankuuluvien toimijoiden välinen yhteistyö sujui tyydyttävällä tavalla, sillä EPPOn ja Eurojustin yhteysryhmät kokoontuivat kahdesti vuonna 2022 ja Eurojustissa käsiteltiin 15:tä vireillä olevaa EPPO-tapausta ja Euroopan investointipankin (EIP) hallinnon tarkastus -osaston alainen tutkintajaosto siirsi 63 tapausta OLAFin, EPPOn ja muiden kansainvälisten kehityspankkien virastojen ja kansallisten kehitysvirastojen, joiden tehtävänä on suorittaa asiaankuuluvia toimia, käsiteltäväksi; panee merkille, että syyskuussa 2022 noin sata EPPOn syyttäjää ja henkilöstön jäsentä osallistui verkossa järjestettyyn tiedotustilaisuuteen EIP:n ja EIR:n toimista, joilla pyritään lisäämään EPPOn ja EIP:n hallinnon tarkastus -osaston alaisen tutkintajaoston välisen yhteistyön vaikuttavuutta vuoden 2021 työjärjestelyn mukaisesti;

63. panee merkille, että vuonna 2022 poissulkemismenettelyt, jotka EIP käynnisti hallinnon tarkastus -osaston alaisen tutkintajaoston tekemien tutkintojen jälkeen, johtivat siihen, että neljä talouden toimijaa suljettiin pois kaikista EIP:n rahoittamista hankkeista tai toimista; kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuutta yhdenmukaistaa EIP:n ja EIR:n poissulkemisperusteita varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmässä käytettävien poissulkemisperusteiden kanssa ottaen huomioon, että EIP:n ja EIR:n kanssa rahoituksesta ja hallinnosta tehdyt puitesopimukset kattavat vain viisi varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän seitsemästä poissulkemistilanteesta;

64. muistuttaa, että jäsenvaltioiden tehoton tai myöhäinen yhteistyö tai kieltäytyminen yhteistyöstä EPPOn ja OLAFin kanssa on peruste ehdollisuusasetuksen mukaisille toimille; kehottaa näin ollen EPPOa ja OLAFia ilmoittamaan kaikista tapauksista, joissa jäsenvaltiot eivät ole noudattaneet velvoitteitaan ilmoittaa, avustaa tai toteuttaa asianmukaisia toimia ja varotoimenpiteitä eivätkä ole varmistaneet raporttien ja suositusten asianmukaista ja oikea-aikaista seurantaa;

65. panee merkille, että PIF-kertomuksessa 2021 annettujen komission suositusten täytäntöönpanon yleistä tasoa jäsenvaltioissa pidetään tyydyttävänä siltä osin kuin on kyse erityisten tietoteknisten petostentorjuntavälineiden sisällyttämisestä niiden petostentorjuntaan, petosriskianalyysin vahvistamisesta ja yleisesti tietoteknisten järjestelmien kehittämisestä sekä tulo- että menopuolella;

66. kannattaa komission aikomusta käynnistää jäsenvaltioihin perustettujen petostentorjunnan koordinointiviraston (AFCOS) tilanteen seuranta; muistuttaa, että petostentorjunnan koordinointiviraston rakenteen, roolin, vastuualueiden ja toimeksiannon määrittelyä olisi selkeytettävä, jotta voidaan taata yhtenäiset ja yhdenmukaiset olosuhteet kaikkialla unionissa ja siten helpottaa niiden yhteistyötä ja tietojenvaihtoa; pyytää jälleen kerran komissiota saattamaan ajan tasalle alun perin vuonna 2015 laaditut petostentorjunnan koordinointiviraston suuntaviivat, jotka eivät enää riitä avustamaan tehokkaasti kansallisia viranomaisia hyvin jäsennellyn koordinointipalvelun kehittämisessä; pyytää lisäksi komissiota raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tältä osin käynnissä olevasta työstä ja seurannan tuloksista;

67. huomauttaa, että monien jäsenvaltioiden on hyväksyttävä tai päivitettävä kansallinen petostentorjuntastrategia, ja toteaa jälleen, että tällaisten tarkistusten tarve johtuu

uudesta petostentorjuntaympäristöstä, sillä EPPO on nyt täysin toimintakykyinen, sekä mahdollisuudesta ottaa huomioon uusia merkittäviä riskejä yhä monimutkaisemmassa petosympäristössä;

68. toteaa jälleen arvostavansa sitä, että komissio on kannustanut jäsenvaltioita hyväksymään kansalliset petostentorjuntastrategiat, mikä on tähän mennessä lisännyt hyväksyttyjen kansallisten petostentorjuntastrategioiden määrää;

69. panee merkille, että vuoden 2022 loppuun mennessä vain kolme jäsenvaltiota (Suomi, Irlanti ja Puola) ilmoitti, etteivät ne olleet ottaneet käyttöön mitään strategiaa EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi, viisi jäsenvaltiota (Belgia, Espanja, Luxemburg, Alankomaat ja Romania) ilmoitti olevansa parhaillaan laatimassa tällaista strategiaa ja muilla jäsenvaltioilla oli vaihtoehtoisia kansallisia, alueellisia tai alakohtaisia strategioita tai joissain tapauksissa niiden yhdistelmiä;

70. katsoo, että jäsenvaltiot hyötyisivät petostentorjuntakehystensä säännöllisestä arvioinnista ja tarvittaessa EU:n ohjauksesta, jonka tavoitteena olisi vahvistaa niiden tehokkuus, tunnistaa parhaat käytännöt ja tarkistaa niiden petostentorjuntastrategioita mahdollisten kehittymässä olevien riskien torjumiseksi; kehottaa komissiota kannustamaan jäsenvaltioita tekemään petostentorjuntakehyksistä riippumattomia arviointeja tai vertaisarviointeja johdonmukaisuuden lisäämiseksi ja korkeiden standardien varmistamiseksi;

71. toteaa jälleen, että ehdollisuusasetus on pysyvä väline, joka on voimassa monivuotisten rahoituskehysten rajojen yli, jota on sovellettava horisontaalisesti edellytyksenä moitteettoman varainhoidon periaatteiden täytäntöönpanolle yleisesti ja erityisesti EU:n varojen tehokkaalle ja vaikuttavalle hallinnoinnille ja joka on kaikkien EU:n varojen saannin edellytys;

72. panee merkille neuvoston 16. joulukuuta 2022 tekemän päätöksen keskeyttää 6,3 miljardin euron maksaminen Unkarille EU:n varoista; kehottaa komissiota ja neuvostoa kumoamaan hyväksytyt toimenpiteet vain, jos saadaan näyttöä siitä, että Unkarin hallituksen hyväksymät korjaavat toimenpiteet ovat osoittautuneet tehokkaiksi käytännössä ja erityisesti siitä, että jo hyväksyttyjen toimenpiteiden osalta ei ole havaittu taantumista; muistuttaa kuitenkin kannastaan, jonka mukaan komission ja Unkarin hallituksen neuvottelemat 17 toimenpidettä eivät riitä poistamaan EU:n rahoitukseen kohdistuvaa systeemistä riskiä, ja pitää valitettavana, että komissio ei vaatinut riittävästi merkittäviä muutoksia ja suojatoimia oikeuslaitoksen riippumattomuuden palauttamiseksi ja korruption vähentämiseksi;

73. kehottaa komissiota tiedottamaan parlamentille ja neuvostolle ripeästi ja säännöllisesti kaikesta asiaan liittyvästä kehityksestä ja muistuttaa komissiota erityisesti sen oikeudellisista velvoitteista, joista on säädetty elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 25 artiklan 2 kohdassa ja ehdollisuusasetuksen 8 artiklassa;

74. on huolissaan kolmannen oikeusvaltiokertomuksen[15] havainnoista, jotka koskevat Puolan kriittistä tilannetta ja erityisesti vakavia puutteita sen oikeuslaitoksessa[16] ja

[15] Komission tiedonanto ”Oikeusvaltiokertomus 2022”, annettu 13. heinäkuuta 2022 (COM(2022)0500).
[16] Kansallisen tuomarineuvoston riippumattomuuden osalta syyttäjälaitoksen toiminta herättää edelleen huolta, sillä sama henkilö hoitaa sekä oikeusministerin että valtakunnansyyttäjän virkoja. Puolan tuomioistuimet ovat

media-alalla; muistuttaa, että se, että Puola ei ole noudattanut unionin tuomioistuimen tuomioita, on johtanut 360 miljoonan euron sakkojen maksamiseen vuodesta 2021 lähtien, ja kannustaa voimakkaasti komissiota pidättämään edelleen elpymis- ja palautumistukivälineestä suoritettavat maksut, kunnes kaikki oikeusvaltioperiaatteen noudattamista koskevat ehdot täyttyvät kaikilta osin;

EU:n taloudellisten etujen suojaamisen ulkoinen ulottuvuus

75. katsoo, että ehdotus yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan horisontaalisen seuraamuskehyksen perustamisesta täydentää nykyisiä korruption vastaisia välineitä ja sisä- ja ulkopoliittisia toimia, jotka on jo hyväksytty laajentumisprosessissa tai itäisen kumppanuuden puitteissa; katsoo, että vahvempi osallistuminen kansainvälisiin foorumeihin, kuten korruption vastaiseen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukseen (UNCAC) ja lahjonnan vastaiseen valtioiden ryhmään (GRECO), auttaa edistämään hyvää hallintotapaa ja oikeusvaltioperiaatetta yhtenä laajentumisprosessin tärkeimmistä painopisteistä;

76. panee merkille, että vuosina 2021–2022 sekä muiden kuin petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien lukumäärä että niihin liittyvät rahamäärät kasvoivat poikkeuksellisen paljon; panee merkille, että tapausten määrän kasvu johtui vuosien 2014–2020 IPA II -välineeseen liittyvistä sääntöjenvastaisuuksista maaseudun kehittämistä koskevalla osa-alueella (IPARD) Pohjois-Makedoniassa ja Turkissa ja että useimmissa sääntöjenvastaisuuksissa asiaan liittyvät rahamäärät olivat alle 10 000 euroa, kun taas rahamäärien kasvu johtui IPARDin sääntöjenvastaisuuksista Albaniassa; korostaa, että noin 10 prosenttia sääntöjenvastaisuuksista ilmoitettiin petoksiksi ja että tämä prosenttiosuus, joka muuttuu ajan mittaan, kasvoi merkittävästi vuonna 2020 (17 prosenttia) ja oli enimmillään vuonna 2021 (20 prosenttia); kehottaa komissiota seuraamaan edelleen asianmukaisesti näitä rahoitusaloitteita ja raportoimaan parlamentille mahdollisista systeemisistä ongelmista, joita havaitaan varojen käyttöönotossa;

77. katsoo, että naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI – Globaali Eurooppa) varoja EU:n ulkopuolisille maille annettavaan apuun ja EU:n Ukrainan sodan johdosta toteuttamiin toimiin osoitettuja varoja ei seurata ja valvoa riittävästi;

78. korostaa, että yhteistyö kansainvälisten kumppaneiden kanssa on ratkaisevan tärkeää Euroopan ulkopuolella käytettyjen EU:n varojen ja EU:n talousarvion tulopuolen suojelemiseksi; suhtautuu siksi myönteisesti työjärjestelyihin, joita EPPO teki vuonna 2022 Ukrainan yleisen syyttäjän viraston, Albanian tasavallan yleisen syyttäjän viraston, Moldovan tasavallan yleisen syyttäjän viraston, Montenegron korkeimman syyttäjänviraston, Georgian syyttäjänviraston ja Pohjois-Makedonian tasavallan syyttäjänviraston kanssa, sekä Yhdysvaltojen oikeusministeriön ja sisäisen turvallisuuden ministeriön kanssa allekirjoitettuun yhteisymmärryspöytäkirjaan ja yhteistyötä koskevaan työjärjestelyyn;

---

myös ilmoittaneet huolenaiheista, jotka liittyvät siihen, että syyttäjien siirtämistä erityistehtäviin käytetään keinona siirtää heitä alempiin työtehtäviin ja tietynlaisena syrjintämuotona ja että kurinpitomenettelyjä voitaisiin käyttää oikeuslaitoksen riippumattomuuden heikentämiseen, sillä korkeimman oikeuden kurinpitojaosto antaa edelleen päätöksiä.

79. toteaa jälleen olevansa voimakkaasti vakuuttunut siitä, että ainoastaan vahvistamalla EU:n petostentorjuntajärjestelmää voidaan toteuttaa EU:n taloudellisten etujen suojaaminen tehokkaasti ja vaikuttavasti ja ylittää kansallisten järjestelmien luontaiset rajat, sillä kansalliset järjestelmät eivät riitä torjumaan unionin taloudellisia etuja vastaan kohdistuvia hyökkäyksiä, joista on tullut enenevässä määrin ylikansallisia;

°

° °

80. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.